YHTEISÖJEN TUOMIOISTUIMEN MÄÄRÄYS (toinen jaosto)

8 päivänä tammikuuta 2004 *

Asiassa C-69/03,

jonka Corte d'appello di Venezia (Italia) on saattanut EY 234 artiklan nojalla yhteisöjen tuomioistuimen käsiteltäväksi saadakseen tässä kansallisessa tuomioistuimessa vireillä olevassa asiassa

Caseificio Cooperativo di Cornedo Soc. coop. arl

vastaan

Ministero delle Finanze

ennakkoratkaisun maito- ja maitotuotealan yhteisvastuumaksusta ja markkinoiden laajentamiseen tarkoitetuista toimenpiteistä 17 päivänä toukokuuta 1977 annetun neuvoston asetuksen (ETY) N:o 1079/77 (EYVL L 131, s. 6) sekä maito- ja maitotuotealalla käyttöön otettavan yhteisvastuumaksun perimisen soveltamista koskevista yksityiskohtaisista säännöistä 5 päivänä elokuuta 1977 annetun komission asetuksen (ETY) N:o 1822/77 (EYVL L 203, s. 1) tulkinnasta,

* Oikeudenkäyntikieli: italia.

YHTEISÖJEN TUOMIOISTUIN (toinen jaosto),

toimien kokoonpanossa: V. Skouris, joka hoitaa toisen jaoston puheenjohtajan tehtäviä, sekä tuomarit R. Schintgen ja N. Colneric (esittelevä tuomari),

julkisasiamies: D. Ruiz-Jarabo Colomer,
kirjaaja: R. Grass,

ilmoitettuaan ennakkoratkaisua pyytävälle tuomioistuimelle aikovansa ratkaista asian perustellulla määräyksellä työjärjestyksensä 104 artiklan 3 kohdan mukaisesti,

kehotettuaan yhteisöjen tuomioistuimen perussäännön 23 artiklassa tarkoitettuja osapuolia esittämään mahdolliset asiaa koskevat huomautuksensa,

kuultuaan julkisasiamiestä,

on antanut seuraavan

määräyksen

1 Corte d'appello di Venezia on esittänyt yhteisöjen tuomioistuimelle 6.11.2002 tekemällään päätöksellä, joka on saapunut yhteisöjen tuomioistuimeen

17.2.2003, EY 234 artiklan nojalla ennakkoratkaisukysymyksen maito- ja maitotuotealan yhteisvastuumaksusta ja markkinoiden laajentamiseen tarkoitetuista toimenpiteistä 17 päivänä toukokuuta 1977 annetun neuvoston asetuksen (ETY) N:o 1079/77 (EYVL L 131, s. 6) sekä maito- ja maitotuotealalla käyttöön otettavan yhteisvastuumaksun perimisen soveltamista koskevista yksityiskohtaisista säännöistä 5 päivänä elokuuta 1977 annetun komission asetuksen (ETY) N:o 1822/77 (EYVL L 203, s. 1) tulkinnasta.

2 Tämä kysymys on esitetty valitusasiassa, jossa vaaditaan Tribunale di Venezian 30.1.1987 antaman sen tuomion kumoamista, joka koskee Ministero delle Finanzen (valtiovarainministeriö) Caseificio Cooperativo di Cornedo Soc. coop. arl -nimiselle yhtiölle (jäljempänä Caseificio Cooperativo) osoittamaa maksumääräystä, joka puolestaan koskee lehmänmaitoa koskevan yhteisvastuumaksun maksamista sekä yhteisvastuumaksun maksamatta jättämisestä johtuvaa lisämaksua.

Yhteisön lainsäädäntö

3 Asetuksessa N:o 1079/77 on säädetty yhteisvastuumaksusta, joka kohdistuu yhdenmukaisella tavalla kaikkiin meijereille toimitettuihin maidon määriin sekä eräisiin maitotuotteiden myynteihin tiloilla (jäljempänä yhteisvastuumaksu). Komissio on asetuksella N:o 1822/77 vahvistanut kyseisen maksun perimisen soveltamista koskevat yksityiskohtaiset säännöt.

4 Asetuksen N:o 1079/77 1 artiklan 1 kohdan alkuperäisessä sanamuodossa säädetään, että "16 päivänä syyskuuta 1977 alkavana ja maidon markkinointi-

vuoden 1979/1980 loppuun kestävänä jaksona kaikkien maidontuottajien on maksettava yhteisvastuumaksu maidon käsittelyä tai jalostusta harjoittavalle yritykselle toimitetuista maidon määristä sekä 3 artiklan 2 kohdassa määritellyissä tapauksissa niistä maidon määristä, jotka tuottaja myy muiden maitotuotteiden muodossa". *

5 Asetuksen N:o 1822/77 1 artiklan 1 ja 2 kohdassa säädetään seuraavaa:

"1. Kaikkien maidontuottajien, joiden tilat eivät sijaitse asetuksen (ETY) N:o 1079/77 1 artiklan 2 kohdassa tarkoitetuilla alueilla, on maksettava yhteisvastuumaksu koko siitä käsittelemättömän lehmänmaidon määrästä, jonka on ostanut maidon käsittelyä tai jalostusta harjoittava yritys ja joka on toimitettu 16 päivästä syyskuuta 1977 alkaen.

2. Tässä asetuksessa tarkoitetaan:

a) 'maidon käsittelyä tai jalostusta harjoittavalla yrityksellä' myös:

— ostajaa, joka on maidon käsittelyä tai jalostusta harjoittava ryhmittymä,

— yritystä tai ryhmittymää, joka ostaa maidon, mutta rajoittaa toimintansa keräys-, varastointi- ja jäähdytystoimintaan tai yhteen näistä toiminnoista,

* — Suomennettu yhteisöjen tuomioistuimessa, koska EYVL:ssä ei ole julkaistu suomenkielistä tekstiä.

b) 'jakelulla' kaikkea jakelua, josta tuottaja itse, maidon ostava yritys tai kolmas osapuoli huolehtii."

6 Tätä yhteisvastuumaksujärjestelmää on seurannut maidon lisämaksujärjestelmä, josta on säädetty maito- ja maitotuotealan yhteisestä markkinajärjestelystä annetun asetuksen (ETY) N:o 804/68 muuttamisesta 31 päivänä maaliskuuta 1984 annetussa neuvoston asetuksessa (ETY) N:o 856/84 (EYVL L 90, s. 10) sekä asetuksen N:o 804/68 5 c artiklassa säädetyn maksun soveltamista koskevista yleisistä säännöistä maito- ja maitotuotealalla 31 päivänä maaliskuuta 1984 annetussa neuvoston asetuksessa (ETY) N:o 857/84 (EYVL L 90, s. 13). Viimeksi mainittua järjestelmää on puolestaan muutettu ja sen voimassaoloa pidennetty maito- ja maitotuotealan lisämaksusta 28 päivänä joulukuuta 1992 annetulla neuvoston asetuksella (ETY) N:o 3950/92 (EYVL L 405, s. 1).

7 Asetuksen N:o 3950/92 1 artiklan ensimmäisen kohdan mukaan "seitsemän uuden peräkkäisen 1 päivänä huhtikuuta 1993 alkavan 12 kuukauden pituisen jakson ajaksi otetaan käyttöön lisämaksu, jonka lehmänmaidon tuottajat maksavat maidosta tai maitomäärää vastaavasta tuotteesta, jotka on toimitettu ostajalle tai myyty suoraan kulutukseen kyseisen 12 kuukauden pituisen jakson aikana, ja jonka määrät ylittävät määritettävän viitemäärän".

8 Kyseisen asetuksen 2 artiklan 2 kohdan mukaan "toimitusten osalta maksuvelvollinen ostaja maksaa jäsenvaltion toimivaltaiselle toimielimelle ennen määritettävää päivää ja määritettäviä yksityiskohtaisia sääntöjä noudattaen maksettavan summan, jonka hän pidättää lisämaksun velkaa oleville tuottajille maksetusta hinnasta, tai perii sen muulla sopivalla tavalla".

9 Asetuksen N:o 3950/92 9 artiklassa säädetään seuraavaa:

"Tässä artiklassa tarkoitetaan:

— —

c) 'tuottajalla' maataloustuottajaa, luonnollista henkilöä tai oikeushenkilöä tai luonnollisten henkilöiden taikka oikeushenkilöiden ryhmittymää, joiden tila sijaitsee yhteisön maantieteellisellä alueella:

— joka myy maitoa tai muita maitotuotteita suoraan kuluttajalle

ja/tai

— joka toimittaa niitä ostajalle;

— —

e) 'ostajalla' yritystä tai ryhmittymää, joka ostaa maitoa ja muita maitotuotteita tuottajalta:

— käsitelläkseen tai jalostaakseen niitä,

— uovuttaakseen ne yhdelle tai useammalle maitoa tai maitotuotteita käsittelevälle tai jalostavalle yritykselle;

— —."

Pääasian oikeudenkäynti ja ennakkoratkaisukysymys

10 Asiakirja-aineistosta ilmenee, että tuomiolla, joka on muutoksenhakuteitse saatettu kansallisen tuomioistuimen käsiteltäväksi, Tribunale di Venezia hyväksyi Caseificio Cooperativon riitautuksen, joka koski verohallinnon sille osoittamaa määräystä suorittaa yhteisvastuumaksu sekä yhteisvastuumaksun maksamatta jättämisestä johtuva lisämaksu, ja määräsi, että verohallinnon on maksettava kyseisen maksumääräyksen täytäntöönpanon johdosta perityt rahamäärät takaisin.

11 Tribunale di Venezia totesi perusteluissaan myös, että kansallista lainsäädäntöä, eli 16.6.1978 annettua asetusta nro 282, josta tuli 1.8.1978 annettu laki nro 426, jolla pantiin täytäntöön yhteisvastuumaksua koskevat yhteisön oikeuden

säännökset, ei pidä soveltaa. Kyseinen tuomioistuin ei hyväksy tämän lain soveltamista siltä osin kuin yhteisvastuumaksun katsotaan kyseisessä laissa koskevan myös toimituksia, jotka maidontuottajat tekevät osuuskunnalle, jonka jäseniä kyseiset tuottajat itse ovat. Kyseisen maksun soveltamisala laajenisi täten merkittävästi siihen nähden, mitä yhteisön oikeudessa on säädetty.

12 Corte d'appello di Venezia puolestaan täsmentää ennakkoratkaisupyyntönsä perusteluissa, että yksi kyseisen tuomioistuimen muista jaostoista oli kumonnut alioikeuden tuomion sillä perusteella, että sovellettavien yhteisön asetusten sanamuoto ei salli tällaista suppeaa tulkintaa, koska siltä osin kuin kyseisissä asetuksissa säännellään erilaisia maidon ja maitotuotteiden toimitusvaihtoehtoja, niissä nimenomaisesti mainitaan myynti ainoastaan ensimmäisen vaihtoehdon osalta, mutta maksun peruste täsmennetään niissä muutoin käyttämällä yleisempiä ilmaisuja jakelu ja toimitus. Kyseisistä asetuksista voidaan siten päätellä, että esitettyjä eri vaihtoehtoja säännellään niissä eri tavalla ja että maksuperusteisiin kuuluvat kaikki maidon luovuttamista koskevat toimet riippumatta siitä, minkälaisessa oikeudellisessa muodossa tällaiset toimet toteutetaan, ja tätä tukee se, että tällainen tulkinta on yhdenmukaisin maidontuotannon alentamista koskevan tarkoituksen kanssa, jota yhteisön lainsäätäjä yhteisvastuumaksun käyttöönotolla nimenomaisesti tavoitteli.

13 Corte Regolatrice (Italia) kumosi viimeksi mainitun päätöksen sillä perusteella, että alioikeus oli tulkinnut ja soveltanut yhteisön lainsäädäntöä oikealla tavalla. Ensiksi mainittu tuomioistuin katsoi, että kyseinen lainsäädäntö on selkeää ja että käsiteltävänä olevassa asiassa esille nousevat kysymykset koskevat kyseisen lainsäädännön soveltamista eikä sen tulkintaa, ja näin ollen yhteisöjen tuomioistuimelta ei tarvitse pyytää ennakkoratkaisua.

14 Corte d'appello di Venezian jaosto, jolle asia siirrettiin, katsoo, että olennainen ongelma käsiteltävänä olevassa asiassa ei ole niiden taloudellisten toimijoiden

konkreettinen yksilöinti, joiden on maksettava yhteisvastuumaksu, tai niiden toimien oikeudellinen luokittelu, joista maksu on tässä tapauksessa perittävä, jotta voitaisiin tarkistaa, ovatko kyseessä sellaiset toimijat tai toimet, joita kyseinen maksu teoriassa koskee, sillä tältä osin on kysymys vain yhteisön säännösten soveltamisesta. Ongelma on sen sijaan niiden toimien yksilöinti, joita yhteisvastuumaksu koskee, ja riidassa on näin ollen kysymys yhteisön säännöstön normatiivisesta sisällöstä.

15 Corte d'appello di Venezia on näin ollen päättänyt lykätä asian ratkaisemista ja esittää yhteisöjen tuomioistuimelle seuraavan ennakkoratkaisukysymyksen:

"Onko asetuksia N:o 1079/77 ja N:o 1822/77, joilla otetaan käyttöön lehmänmaidosta perittävä yhteisvastuumaksu, sovellettava kaikkiin tuottajan kolmansille henkilöille toteuttamiin lehmänmaidon toimituksiin riippumatta siitä, millaiseen oikeussuhteeseen toimitukset perustuvat, vai ainoastaan toimituksiin, joihin sisältyy se, että vastaanottajana oleva taloudellinen toimija saa omistusoikeuden kyseiseen tuotteeseen?"

Ennakkoratkaisukysymys

16 Koska vastaus tähän kysymykseen voidaan selvästi johtaa asiassa C-288/97, Consorzio Caseifici dell'Altopiano di Asiago, 29.4.1999 annetusta tuomiosta (Kok. 1999, s. I-2575), yhteisöjen tuomioistuin on työjärjestyksensä 104 artiklan 3 kohdan mukaisesti ilmoittanut ennakkoratkaisua pyytäneelle tuomioistuimelle aikovansa ratkaista asian perustellulla määräyksellä ja pyytänyt yhteisöjen tuomioistuimen perussäännön 23 artiklassa tarkoitettuja osapuolia esittämään mahdolliset huomautuksensa tässä asiassa.

17 Italian hallitus ja komissio, jotka ovat ainoina vastanneet yhteisöjen tuomioistuimen pyyntöön esittää asiassa huomautukset, eivät ole vastustaneet yhteisöjen tuomioistuimen aikomusta ratkaista asia perustellulla määräyksellä viittaamalla oikeuskäytäntöönsä ja erityisesti edellä mainitussa asiassa Consorzio Caseifici dell'Altopiano di Asiago annettuun tuomioon.

18 Kyseisessä tuomiossa yhteisöjen tuomioistuin vastasi kysymykseen, onko asetuksen N:o 3950/92 9 ja 2 artiklaa tulkittava siten, että lisämaksun suorittavalla "ostajalla" tarkoitetaan jokaista maidontoimituksen vastaanottajaa riippumatta siitä, millaiseen oikeussuhteeseen toimitus perustuu, ja että ostajana voidaan pitää sellaista osuuskuntien muodostamaa Consorziota, jolle Consorzioon kuuluvan osuuskunnan jäsenet ovat muulla tavoin kuin myymällä luovuttaneet maitoa.

19 Tämä kysymys esitettiin Consorzio fra i Caseifici dell'Altopiano di Asiagon (jäljempänä Consorzio) osalta, joka on yhteisö, johon kuuluu eri maidontuottajaosuuskuntia. Consorzio oli riitauttanut hallinnollisen seuraamuksen, joka sille oli määrätty tuottajarekisterin ylläpidossa tapahtuneiden säännönvastaisuuksien vuoksi sekä siitä syystä, että Consorzio ei ollut pidättänyt itselleen maitokiintiönsä ylittäneiltä Consorzion jäseniltä perittävää lisämaksua vastaavaa summaa, vedoten siihen, että sitä ei voida pitää yhteisön lainsäädännössä tarkoitettuna ostajana.

20 Yhteisöjen tuomioistuin katsoi edellä mainitussa asiassa Consorzio Caseifici dell'Altopiano di Asiago antamansa tuomion 25 kohdassa, että asetuksen N:o 3950/92 2 artiklan 2 kohdan ja 9 artiklan e alakohdan mukaisella ostajan käsitteellä tarkoitetaan kaikkia yrityksiä, jotka vastaanottavat tuottajalta sopimuksen perusteella maitoa käsitelläkseen tai jalostaakseen sitä itse tai luovuttaakseen sen eteenpäin maitoa käsittelevälle ja jalostavalle yritykselle, riippumatta siitä, millaisia vastiketta koskevia ehtoja tuottaja soveltaa.

21 Tästä seuraa, että kyseisessä asetuksessa tarkoitettuihin ostajalle tehtyihin toimituksiin ei tarvitse välttämättä sisältyä omistusoikeuden saaminen, jotta lisämaksuja voitaisiin periä.

22 Tämä oikeuskäytäntö, joka koskee asetuksen N:o 3950/92 mukaista maidon lisämaksujärjestelmää, soveltuu myös asetuksilla N:o 1079/77 ja N:o 1822/77 säädettyyn yhteisvastuumaksujärjestelmään. Näiden kahden järjestelmän välisistä eroista riippumatta maksu nimittäin perustuu näissä kahdessa tapauksessa erityisesti maidon määriin, jotka tuottaja toimittaa ostajalle.

23 Esitettyyn kysymykseen on edellä esitettyjen näkemysten perusteella vastattava, että asetuksia N:o 1079/77 ja N:o 1822/77 on sovellettava kaikkiin tuottajan kolmansille henkilöille toteuttamiin lehmänmaidon toimituksiin riippumatta siitä, millaiseen oikeussuhteeseen toimitukset perustuvat.

Oikeudenkäyntikulut

24 Yhteisöjen tuomioistuimelle huomautuksensa esittäneille Italian hallitukselle ja komissiolle aiheutuneita oikeudenkäyntikuluja ei voida määrätä korvattaviksi. Pääasian asianosaisten osalta asian käsittely yhteisöjen tuomioistuimessa on välivaihe kansallisessa tuomioistuimessa vireillä olevan asian käsittelyssä, minkä vuoksi kansallisen tuomioistuimen asiana on päättää oikeudenkäyntikulujen korvaamisesta.

Näillä perusteilla

YHTEISÖJEN TUOMIOISTUIN (toinen jaosto)

on ratkaissut Corte d'appello di Venezian 6.11.2002 tekemällään päätöksellä esittämän kysymyksen seuraavasti:

Maito- ja maitotuotealan yhteisvastuumaksusta ja markkinoiden laajentamiseen tarkoitetuista toimenpiteistä 17 päivänä toukokuuta 1977 annettua neuvoston asetusta (ETY) N:o 1079/77 sekä maito- ja maitotuotealalla käyttöön otettavan yhteisvastuumaksun perimisen soveltamista koskevista yksityiskohtaisista säännöistä 5 päivänä elokuuta 1977 annettua komission asetusta (ETY) N:o 1822/77 on sovellettava kaikkiin tuottajan kolmansille henkilöille toteuttamiin lehmänmaidon toimituksiin riippumatta siitä, millaiseen oikeussuhteeseen toimitukset perustuvat.

Annettiin Luxemburgissa 8 päivänä tammikuuta 2004.

R. Grass — kirjaaja

V. Skouris — presidentti